

UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, a joint stock company, incorporated under the laws of MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND MCGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпоророване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українським Рок-Білінгвіс Довг, на розі вулиця Пritchard і Mcgregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and Mcgregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непомічених в газеті рукописів не звертатися, хіба що дописувачеві вразі зазначити, що бажав звороту свого рукопису на випадок його непублікації, та зазначити поштовою емблемою на його пересилку.

ЕДМОНТОНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ НА ДОПОМОГУ СВОЇЙ ПРЕСІ.

Дня 26, вересня 1928 року, в годині 8.30 вечером відбувся в Укр. Роб. Домі в Едмонтоні спеціальний збори членства відділів ТУРФДім, Жіночої Секції, Р.З.Т. і К.П.К. для обговорення справ закупа нової друкарської машини для нашої преси і переведення ударної кампанії для цієї справи в місяці листопаді.

Дні години обговорювано цю справу й ухвалено одногласно резолюцію, щоб в місяці листопаді оподаткувати по \$2.00 кожного члена, а по \$1.00 кожну членкиню на закупівлю нової друкарської машини та на допомогу нашій пресі взагалі.

Для цього ухвалено виготовити листи з іменами і називком для кожного члена й кожної членкині, на які вони мають скласти своє власне оподаткування та зібрати преосфод. Кожний член, що дістає листу, повинен звернути її секретареві своєї організації з неменшою сумою, як \$2.00, а членкиня з неменшою сумою, як \$1.00.

Організаційні робітники й робітничі міста Едмонтону, Альта, зрозуміли величезне значіння й завданія своєї робітничо-фармерської преси, свого вчителя й організатора й заадагедь приготувалися до праці в листопаді та прирікають щиро й завзято працювати в користь своєї преси.

Подякуючи це до відома всім нашим організаціям в Канаді, ми класично українське організоване робітництво й фармерство, всіх читачів і симпатиків до завзятої й солідарної праці в місяці листопаді на користь нашого могутнього боевого друкованого слова.

Всі наші організації повинні зараз вкласти план праці на листопад, підготуватися як слід організованним робітникам і фармерам і повести кампанію так, щоб наша преса мала нову машини й подвоїла число своїх передплатників і читачів.

Готуйтеся до праці, товариші! Хай живе й розвивається українська робітничо-фармерська преса в Канаді!

Хай грімко лунає її боеве слово в обороні класових робітничих і фармерських інтересів!

Хай живе й кріпне солідарність організованого робітництва й фармерства Канаді!

Едмонтон, Альта.

Робкор.

МАНДРУЮЧІ МАНДРИГИ.

Коли до Канади хоче приїхати робітник, то його, поки допустять, перекаманюють, розпитують хто він, хто його батьки, хто були його батьків батьки, в якого бога він вірує, яких політичних переконань... Зрештою про переконання вони заадагедь розповідають. Потім спитують куди їде, що робитиме, подивляться, чи є моголі на руках, чи має афідейвіт — нарешті выпускають. Випустивши, везуть їх в'язня, щоб доставити його на фарми. А привізити, пильнують, щоб рік вистояв на фармах.

Та це було ще можливе весною. Тепер взагалі нікого з "некультурних країн" чи народів до Канади не выпускають. Проте-ж є люди, для яких ніякі буржуазні закони не писані, які можуть їхати до Канади без ніяких афідейвітів, без потреби працювати взагалі. Іх не питають про націю, їм не дивляться ні в зуби, ні на руки, їм не стережуть у вагонах — вони вільні птахи. Для них нема квоти не тільки до Канади, але й Злучених Держав.

І уявіть собі — ці люди по фаху є "революціонерами"! Соціал-революціонерами! І ті люди, хоч збанкрутовані ще 10 літ тому назад, хоч цілі роки сидять на чужому хлібі — мають за що їздити з Європи до Злучених Держав, до Канади, мандрувати з одного кінця краю до другого й робити свою "революційну" роботу.

Минулого року мандрував по Злучених Державах празько-чехословацький Микита Шаповал. До Канади сам Микита не приїхав (яка кривда!), а прислав свого "меншого брата", Мирослава Січинського. Обіхав Січинський Канаду, на людей подивився й себе показав та далі почувався. Тільки Січинський до Нью Йорку, Микита до Праги — а в Канаді зявився Григорій. Також із самої Праги. І також обіхав цілу Канаду, живучи, як ті птахи небесні, що ні снігу, ні оруть, про завтрішній день не дбають, а проте отець небесний кормить їх.

Ще Григорій до Праги не доїхав, а на канадійській землі зявився нова пташка есерівська з самої Праги чехословацької, "професор соціології" Мандрик. "Великий вчений" з Праги, хоч про него й про його вчені діла до цього часу не тільки світ не знав, але й народ український не знав. Так такі й не знав. І як же такий народ може бути культурним, коли сам своїх вчених не знає?

Тепер знатимете. Кажуть, що у самому Вінніпегу цілий тиждень знатиме. Приїхав бо до Вінніпегу сам "професор" (а не свиня) соціологічного українського інституту в Празі. Чому саме в Празі? Тому, що український народ на Україні такий темний, такий некультурний, що ні для мандруючих професорів, ні для їх соціологічних інститутів там нема місця.

Що-ж то за соціологія та оті соціологічні професори, що її вивчають та з якою соціологічною пропагандою до Канади вони приїжджають?

Соціологія — наука про суспільний уклад і розвиток. Соціологія — люди, що ту науку вивчають. Отож саме нею, як бачимо, тепер захопилися соціал-революціонери. Десятки років боролися вони в Росії й на Україні за часів царату за новий лад, боролися з револьверами та бомбами в руках, а коли повалено було царат й прийшовши будувати новий лад — есери були дурні, як квачі й не знали, як почати будову. Отож помандрували вони до "батька" Масарика на науку. Той збудував ім "соціологічний інститут" і сказав: "Вчіться хлопці".

Есерівські хлопці вчилися. Вже навчилися. Вже й других вчили-б. Але заки вони навчилися, всюди по світі люди без них лад свій збудували. І лишилися "соціологи" без ладу й без порядку, без життя й без пуття, та пустилися в мандрівку.

За що-ж вони мандрують? Хто їм шифкарти дає, хто афідейвіти вибірає, якої держави паспорти вони мають? На це є медицина: поборойте комуністів (але зробіть себе перше професором — більша вальорність), голосіть, що після вашої соціології радянська влада в Радянському Союзі коли не за три дні, то за три місяці, коли не за три роки, то за три тисячі літ — але обовязково упаде, й матимете дорогу, ще й на дорогу і всі кордоні перед вами відчиняться. З того й починають есерівські професори, тим і кінчають. Першим словом Мандрика для англійської преси у Вінніпегу було: "Комуністи в Канаді сліпо тримаються мішка з брехнею, яка безнастанно приходить з Москви".

Ось вам і вся "соціологія". Якої-ж правди тримаються чехо-масариківські вихованці? До чого звелася їхня колишня "революційність"? До підлої сдужби буржуазії, до нікчемного підлизування панам, до плитких брехонь на радянську владу, на міжнародний робітничий рух. Попердньо вся "соціологія" українських есерів вміщувалася у служенні чесько-словацькій буржуазії. Тепер Чехи гальмує скоротили й мусять "соціологи" класти свій університетський портфель і під паху та торгувати ним на розпутих капіталістичних. Саме оце занюхали вони, що можна дещо вторгувати на поборованню українських робітничих організацій в Канаді, а зардно вижебрати дещо на свою "соціологію". Ну й мандрують. І мандруватимуть, як той Агасфер без мети й притулку, аж самі капіталісти викинуть їх на смітник, як непотрібну ганчірку.

БРАТАННЯ ЗРАДНИКІВ.

В 1924 році Сун Ят Сен на чолі кантонського уряду в Китаї провадив неперимирну боротьбу проти британського імперіалізму. В Британії тоді стояла при владі Партия Праці, що входила в склад ІІ-го (соціал-революційного) Інтернаціоналу, з МекДоналдом на чолі.

В серпні того року уряд Сун Ят Сена зарядив конфіскацію зброї, яку впроваджували тайно до Китаю Британії. Тоді прем'єр Британії Рамсей МекДоналд, один з головних вождів ІІ-го Інтернаціоналу, видав ультиматум, що коли кантонський уряд не видасть конфіскованої зброї, британська фльота пічне бомбардувати їхні урядові будинки.

Це було в 1924 році. В 1925 році, коли наступили величезні розрухи китайського робітництва в Шангаї, Кантоні та Гонконгу, а імперіалісти звернули проти них свої гармати, Британська Партия Праці і всі інші частини ІІ-го Інтернаціоналу в один голос плаювали китайську робітничу класу та партію Кумінтан, що тоді була ще революційною. Тоді вони обороняли "своих" капіталістів перед бурєю китайської революції, а Кумінтан був їм немилый, бо "бажав забагато".

Це було в 1925 році. Цього року відбувся в Брукселі з'їзд ІІ-го Інтернаціоналу і на цей з'їзд ввічливо запрошено й представників китайського Кумінтану. Що-ж сталося, щоб аж так змінили відносини між ІІ-им Інтернаціоналом і партією Кумінтану? Чому-ж в 1924 р. на них стріляли, в 1925 і наступних роках робили всі старання, щоб їх здушити, а в 1928 р. простягнути їм руки братерського єднання? Чи ІІ-ий Інтернаціонал признав свої помилки і покаявся за своє попереднє становище?

Ні, ІІ-ий Інтернаціонал лишився тим, чим був — вірний інтересам капіталізму і скаженим ворогом пролетарської революції. Це Кумінтан, що попередню стояв на чолі китайської революції, тепер змінився. Бо Кумінтан сьогодні, це не вчорашній революційний рух, якого боявся і ненавидів міжнародний капіталізм, а з ним і міжнародний соціал-демократія. Буржуазія нині цей Кумінтан зовсім не страшний, а навіть любий, і через це таке приязне відношення до нього і зрадничий з ІІ-го Інтернаціоналу.

Перейдім коротко зміни, які перейшла партія Кумінтан. Вона очистила свої ряди від "червоних" елементів масовим арештами, тортураванням та убійствами. Вона є відповідальна за страчення багатьох десятків тисяч найкращих пролетарських борців. На проміж тільки трьох днів після розгрому грудневого повстання (1927 р.) в Кантоні страчено 5,700 робітників. Кумінтан здушив в крові повстання се-

лян в провінції Гуанан та інших. Він стріляв в безборонних страйкерів в Шангаї й інших містах. Кумінтан та його вожді, як Чан-Кай-Ші стали сьогодні найзавзятішими оборонцями капіталу і найлітійшими ворогами визвольного руху китайських працюючих мас.

Криву революційного робітництва Кумінтан заслужив на похвалу капіталістів і приязнь соціал-зрадників з ІІ-го Інтернаціоналу.

Коли сьогодні ІІ-ий Інтернаціонал братється з Кумінтаном, то це все не значить, що лідери ІІ-го Інтернаціоналу стали більше революційні, як вони були в 1924 році. Ні, це Кумінтан, в якому зайшла зміна. Він перестав вже бути носієм революції, але в крові тисячів робітників і селян, жорстоким білим терором, якому тяжко дорівнати в цілій історії людства, він хвилево здушив ту революцію. Цим він став такий заслужений міжнародної соціал-демократії.

Простягнувши свою руку окровавленій руці катів китайських робітників і селян, ІІ-ий Інтернаціонал це раз доказав, що він не тільки не допомагає працюючим в їхній боротьбі за визволення, але на кожному кроці готовий рятувати капіталістичний лад, хоча-б це мало бути найжорстокішим терором проти тих-же працюючих.

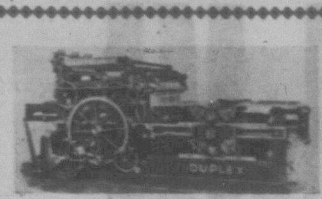
КІСТЬ НЕЗГОДИ МІЖ АНГЛІЄЮ І АМЕРИКОЮ

Лондонський кореспондент "Еко-Де-Пари", висвітлюючи причини, чому Келог відмовився приїхати до Лондону, зазначає на вступі, що основна причина напруженого стану між Англією та Америкою є англійсько-французька морська угода і те, що Англія не хоче приєднатися до пакту.

Але це не все, — пише кореспондент. Становище на Тихоокеані океані давно вже дає привід для серйозних непогоджень між Англією та Америкою. Англія обвинувачує Злучені Держави, що вони сприяють нанкінівським націоналістам і хочуть захопити англійські ринки в Китаю, знову-ж уряд Америки скажиться на те, що Англія часто не попереджувала про заходи, що її вживає вона в Китаю. Нарешті те, що Америка, не попередивши англійського уряду, запропонувала Египтові скласти арбітражну угоду, справило тяжке вражіння в Лондоні.

ПАМ'ЯТНИК Ю. ПІЛСУДСЬКОМУ В КОЛОМИІ.

Коломийський союз легіонерів рішив вбудувати в Коломиї пам'ятник Ю. Пілсудському. Щоб одержати на цілі гроші, союз звернувся за датками до "всього громадянства Покуття".

КУПІМ НОВУ ДРУКАРСЬКУ МАШИНУ ДЛЯ СВОЄЇ ПРЕСИ

ПРЕСА І ЛІГА НАЦІЙ.

Ліга Націй роззброїла вже цілий світ. Роззброїла вже на землі, під землею й над землею; роззброїла на воді, під водою й над водою; роззброїла і... майже залишилася без праці.

На щастя Бюро Журналістів, що існує при Лізі Націй, вирятувало її від безробіття. Воно пригадало Лізі Націй ще про одне зброю — про пресу. Мовляв, без преси ніякого роззброєння не буде.

І пригадувалася десятилітня бабунія Ліги Націй. Ну як ти роззброїш пресу? А хіба-ж преса — зброя?

Думала бабуся й рішила: преса культурний чинник, а не зброя. А що всякий чинник можна обернути у зброю, то... Ліга Націй почала підрозумувати стан преси в цілому світі. Кажуть, що незадовго має з'явитися велика студія про пресу й про умови журналістичної праці, про ролі й розвиток преси в різних країнах.

Певно-ж, Ліга Націй хоче знати, яка країна як озброєна пресою.

На основі даних це з 1926 року в Німеччині виходило 8,121 щоденних і тижневих газет та журналів. В Злучених Державах виходило 2,400 щоденних газет і 14,800 тижневиків. Наклад самих щоденних газет сягав 40 мільйонів примірників. При них працювало 240 тисяч журналістів, репортерів, тобто робітників преси.

У Франції виходить того 1,100 щоденних газет, з того понад 100 в самому Парижі. Наклад кількох паризьких газет перевищує півтора мільйона денно, а одна має тираж 2,000,000 примірників.

В Англії виходить 2,400 щоденних газет, одна з них має 3,000,000 примірників накладу. Далі наводяться інші капіталістичні країни, як Бельгія, Польщу, Данію, Італію, Голландію, Японію. Ми не будемо тут всіх наводити. Для нас вистарчить і чотири великих, вище-наведених.

Ліга Націй виготовляє цю статистику преси не для того, щоб роззброювати капіталістів з друкованого слова. Навпаки, вона хоче знати, чи міцно капіталісти озброєні, чи забезпечені вони цим агітаційним чинником.

О, так, навіть дуже забезпечені. Більшим хоч би Злучені Держави. 40 мільйонів примірників щодня капіталістичних газет переходить через руки читачів. Незабудьте, вели-

чезних газет. Скажете, до них включаються й робітничі. Нехай. Але скільки-ж їх там набереться? Кілька десятків тисяч? Нехай! І статистика ця ще з 1925 року. До нині вона вже зросла.

Злучені Держави мають населення 110 чи 115 мільйонів. Отже більше як по 3 газети на кожного мешканця. Мешканці діляться на класи: пануючих і працюючих; одних, тисячів, а других десятки мільйонів.

Чи-ж газети? Газети, як каже навіть сама Ліга Націй, не є тепер в руках одилиць, вони вже трестифіковані, вони належать до компаній; до авіаційних, залізничних, автомобільних, вуглевих, текстильних компаній. Це вже не Ліга Націй каже, але я грішний.

Газети належать до візискувачів. Вони вже об'єднані. Газетарські трости мають десятки й сотки газет. Ці самі трости наймають цілі армії журналістів, репортерів, кореспондентів. Так само нанимають, як нанимають робітників виробляти зброю, бомби, тріляви газу, будувати військові кораблі.

Останні є продуктами цивілізації, перші — культури. Цивілізація й культура на службі капіталу. Й міцні-ж вони. Але міль і їх точить вже. Або, як каже маніфест VI Конгресу Комінтерну, кріт революції підриває основи, на яких оті підвалини візиску тримаються.

Капіталісти числять тепер свої газети десятками мільйонів примірників. Ньюорський "Таймс" збудував власну величезну папірню в Кануел-сінг — це так.

Але-ж... колись було у Москві величезне видавництво Ситіна. Найбільше в Росії. І нині воно найбільше. Але... у ному друкується вже не капіталістична культурна зброя, а пролетарська й то друкується в подвійній кількості, як за часів царської Росії. Тож хто нам докаже, що колись в тих самих друкарнях капіталістичних не друкуватиметься здорове пролетарське слово?

Тільки-ж перше пролетаріят мусить творити свою пресу власними силами. Бо коли не умієш, коли не навчишся сам творити, то не створиш і на тому, що дасть тобі революція.

Будуймо-ж міцну свою робітничо-фармерську пресу! Мусій.

М. Годкевич.

ЧОРНА РАТЬ.

(Українська католицька преса в Галичині.)

(Докінчення.) Організація міжнародних об'єднань католицької преси примусила заворушитися й наших католиків, що заснували у Львові "Комітет української католицької преси". В січні 1928 року переведено навіть "місяці католицької книги" — під такими гаслами:

1) Кожний свідомий католик-інтелігент мусить стати в цьому місяці солідним передплатником "Нової Зорі" і "Поступу".

2) Кожний свідомий католик-селянин мусить стати в цьому місяці солідним передплатником "Правди" та "Місіонара".

3) Кожний свідомий католик у цьому місяці купить у католицьким видавничим якусь добру католицьку книжку ("Вибір добрих, не противних віри й моралі, книжок подає кварталний "Добра книжка", який розсилається на бажання даром").

Поліський агітпроп чудово розуміє, що однією агітацією багато не зробить. Коли най-

краща перлина з католицьких журналів "Поступ" має лише 300 передплатників, то це саме по собі свідчить, про якусь кризу католицької преси.

— "Редакція "Нової Зорі", "Нашого приятеля", "Правди" і "Поступу" одержують декілька листів з жалобами й наріканнями, що спосіб редагування — мовляв — невідповідний, прямо лихий. Отже почується закид, що мовляв наші католицькі часописи не цікаві, що "Нова Зоря" дуже клерикальна та подає не цікаві огляди, що "Правда" демагогічна і задикувата, а "Поступ" занадто мілітаристичний признаються ватажки української католицької преси в брошурі "Наші пресові завдання" о. Василя Мельника й Івана Гладилевича.

Не сповідаючись на редакції журналів, вони пропонують звернутися до "широкого співробітництва", організувати "Христкорів" (Християнських кореспондентів).

Не може не навести кілька рядків з зазначеної книжечки: "Організацію християнських

кореспондентів треба перевести на зразок комуністичних таких організацій. Більшовики вже від кількох літ звернули на це увагу і довели модерну пресову організацію до великого розвитку на області радянських республік... На комуністичній пресовій нараді у Москві виступали делегати від 80,000 кореспондентів, розкинених і по найглухіших закутках... "Чути просто, як католицький агітпропщик аж зубастий клацає з задрощів, повчачи "вчитися від ворогів".

І інші способи поліпшити становище католицької преси стосується вже організаційно-комерційного боку: поширення журналів через УХО (Українське Християнське Об'єднання), Марійське Т-во Молоді, — реклами то-що.

"Хто ширить добру пресу, той є христовим апостолом" запевняють о. Мельник вкнізі з Гладилевичем. Навряд чи допоможе укр. католицькій пресі навіть і така легка можливість дійти "апостольського чину".

Не допоможуть їй і кумедні "христкори", і реклами католицьких фірм.

Не зважаючи на досить значні свої досягнення, українська греко-католицька преса стоїть перед великою небезпечкою. Небезпека ця перш за все в поширенні "безбожної літератури". Як не намагався вся католицька преса довести своєму читачеві, що "безбожні книги" читати грішно, і треба їх викидати з бібліотек, як не скажиться на "Просвіту" на Книгарню Наукового Т-ва ім. Шевченка, що продають більшовицькі видання, читач (навіть затурканий католицький читач) вже не задовольняється духовною стравою шановних панотців.

Навіть священники передлачують і дуже небезпечний журнал "Світ", що "впоє в читачів радіофілію та "вєскі" ідеї того роду, як походження людини від мами". Та й видавництва львівські, як отой "Ізмарад" замість видавати поважні й лобожні твори о.о. Василя, почав видавати "апостола Дойля, порнографа Еверса, комуніста Джека Лондона, комуніста Зоценка, Жид-комуніста Бориса Пільняка". (Всі ці ляментації взято лише з 1-ої сторінки журналу "Поступ").

Внутрішня криза греко-католицької преси прискорить процес відриву католицької преси від читачів "насти". Зміна політичних обставин знищить її остаточно.

М. Годкевич.

ОТЧЕ ЗЛІЗАЙТЕ!..

З початком місяця вересня уніятські попи влаштували свято коронації божею матері в катедральній церкві в Самборі. На те свято прибуло чимало темного людю. З'їхалося тьма-тьмєнна попов. Був і перемиський владика — Йосафат Кошиловський. З проповіддю виступив піп С. Кулячицький. Говорив він про чудеса й коронацію богородиці. Та ще захотілося заговорити отому попову про те, як то лисемський Андрій Чайковський навертався в уніятське-попівське органі ("Український Голос" з Перемишля) з євангеліка на католика-уніята. Й ледви отой піп вговорив імя "Чайковський" — піднісся перемиський єпископ зі свого сідалища і як крикне на всю губу: "Отче, не говоріть нісенітниць! Говоріть про чуда матинки божею!"

Збентежився піп проповідник і покірою відказує з проповідника: "Я зараз докіну так, що все буде добре"... На те вже, киякуче се сильніше єпископ Кошиловський: "Отче злізайте!"... І піп-проповідник зліз.

Ще день-два та й працюючі асиди заговорять до всіх попов: "Злізайте!.."

Товариші! Відваляйте передплату на "Укр. Роб. Вісти"!

Товариші! Відваляйте передплату на "Укр. Роб. Вісти"!